

Rudolf Steiner „Anthroposophische Leitsätze” (GA 26)

A Mihály-kor hajnalán

A golgotai misztérium utáni kilencedik századig az ember másképp viszonyult a gondolataihoz, mint később. Nem volt az az érzése, hogy ő maga hozza létre a lelkében élő gondolatokat. Úgy élte át őket, hogy egy szellemi természetű világból adódnak számára, mint egy ihlet. Azokat a gondolatokat is, amik az érzékszervi észlelés kapcsán merültek föl benne, isteni gondolatok megnyilatkozásainak élte át, az istenség az észleletekből szólt hozzá.

Aki rendelkezik szellemi látással, ismeri ezt a fajta tapasztalást. Mert amikor egy szellemi valóság közli magát a lélekkel, akkor soha sincs az az érzésünk, hogy itt a szellemi észlelet, és ehhez magunk formálunk gondolatokat, amelyek segítségével megértjük; hanem *látjuk* a gondolatot, amely benne van az észleletben és vele együtt adódik, ugyanolyan objektíven, mint maga az észlelet.

A kilencedik századtól – az ilyen időbeli megjelölések természetesen mindig egy átlagot jelentenek; az átmenet fokozatosan jön létre – felragyog az emberi lélekben a személyes-individuális intelligencia. Létrejön az érzés az emberben: a gondolatokat *én hozom létre*. És a gondolatalkotás válik a lelki élet központjává, úgyhogy a gondolkodók az emberi lélek lényegét az intelligens viselkedésben látják. Korábban imagantív elképzelésük volt az embereknek a lélekről. Lényegét nem a gondolatalkotásban látták, hanem a világ szellemi tartalmában való részvételben. A gondolkodásban az érzékfölötti szellemi lényeket gondolta az ember; működésük beleér az emberbe; bele is gondolkodnak. *Azt* élték át léleknek, ami így él az emberben az érzékfeletti szellemi világból.

Amint az ember látásával behatol a szellemi világba, konkrét szellemi lényekre talál. A régi tanítások a *Mihály* névvel illették azt a hatalmat, amiből a gondolatok a dolgokba áramlanak. A nevet megtarthatjuk, és akkor azt mondhatjuk, hogy az emberek egykor Mihálytól kapták a gondolatokat. Mihály kezelte az isteni intelligenciát. A kilencedik századtól az emberek nem érezték többé, hogy Mihály inspirálja a gondolatokat. Elvesztették a kapcsolatot uralmával; a szellemi világból kizuhantak az egyéni emberi lélekbe.

Ettől fogva kifejlődik az emberiségben a gondolati élet. Eleinte bizonytalanok voltak az emberek, hogy hogy is van ez a gondolkodással. Ez a bizonytalanság megjelenik a skolasztikus tanításokban. A skolasztikusok a realisták és nominalisták táborára oszlottak. A realisták – Aquinói Szent Tamás és a hozzá közelálló vezetéseivel – még érezték a gondolat és a dolog összetartozását. Ezért az emberi gondolatokban valami valóságosat láttak, ami a dolgokban él. Úgy látták az ember gondolatait, mint valóságot, ami a dolgokból a lélekbe áramlik. – A nominalisták erősen érezték, hogy a lélek alkotja gondolataikat. Pusztán szubjektívnek érezték a gondolatokat, amik a lélekben élnek és semmi közük a dolgokhoz. Úgy látták: a gondolatok csak nevek, amelyeket az ember hoz létre a dolgok megnevezésére. (Nem „gondolatokról” beszéltek, hanem „univerzálákról”; de ennek nincs jelentősége a lényegre illetően, mert a gondolatok mindig univerzálisak az egyes dolgokhoz fűződő kapcsolatukban.)

Azt mondhatjuk, hogy a realisták hűségesek akartak maradni Mihályhoz; akkor is, ha a gondolatok Mihály birodalmából az emberébe zuhantak, gondolkodóként is Mihálynak, a kozmikus intelligencia fejedelmének akartak szolgálni. – A nominalistákban, lelkük nem tudatos részében, lezajlott a Mihály birodalmából való kizuhanás. Nem Mihályt, hanem az embert tekintették a gondolatok tulajdonosának.

A nominalizmus egyre több teret és befolyást nyert – egészen a XIX. század utolsó harmadáig. Ebben az időszakban azt érzékelhették az olyan emberek, akik észlelni tudják a kozmosz szellemi történéseit, hogy Mihály követte az intellektuális élet áramát. Kozmikus feladatához új metamorfózist keres. Korábban átáramoltatta a szellemi külvilág felől érkező gondolatokat az emberek lelkén: a XIX. század utolsó harmadától kezdve *benne* akar élni a gondolkodó emberi lelkekben. Korábban, a Mihálllyal rokon emberek látták, amint kifejti hatását a szellemi területen; most neki áldozzák saját, gondolatokat hordozó szellemi életüket; most hagyják, hogy Mihály szabad, egyéni gondolatvilágukban tanítsa őket a lélek helyes útjaira.

Akik korábbi földi életükben inspirált gondolkodó lények, vagyis Mihály szolgálói voltak, amikor ismét a Földre jöttek, szükségesnek érezték, hogy ilyen önkéntes mihályi közösségek tagjaivá váljanak a XIX. század utolsó harmadában. Gondolataik korábbi inspirálóját ettől fogva útmutatójuknak tekintették magasabb gondolati lényükben.

Aki tud figyelni az ilyen dolgokra, tudhatta, hogy milyen fordulat következett be a gondolkodásban a XIX. század utolsó harmadában. Korábban az ember csak érezni tudta, hogyan formálódtak a gondolatok lényéből; de az említett korszak óta saját lényé fölé tud emelkedni; figyelmét a szellemire tudja irányítani; ott szembetalálkozik Mihálllyal, aki a gondolatszövési folyamatok ősi rokonának bizonyul. Aki képes erre, kiszabadítja gondolatait a fej területéről, szabaddá teszi az utat a szívhez; lelkesedést vált ki a lélekből, úgy, hogy az ember lelki odaadottságban tud élni mindenhez, ami gondolati *világosságban* tapasztalható. Beköszöntött Mihály kora. Az emberek elkezdnek a szívükkel gondolkodni; a lelkesedés ezután már nem misztikus sötétségből, hanem gondolatok által hordott lelki világosságból ered. Aki ezt megérti, befogadta Mihályt magába. Ma a szellemiség megragadására törekvő gondolatoknak a szívekből kell fakadniuk, olyan szívekből, amik a kozmosz tűzzel átjárt gondolat-fejedelméért vernek.